

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 32Csp/254/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119217559
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 07. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Diana Vlčková
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2021:8119217559.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Dianou Vlčkovou v právnej veci žalobcu: J. B., M.. XX.X.XXXX, Q. D. X, XXX XX U. M. F., zastúpeného: JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom kancelárie Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, IČO: 31954448, proti žalovanému: 365. bank, a.s., so sídlom Dvořákovo nábřeží 4, 811 02 Bratislava, IČO: 31340890, zastúpeného: advokátskou kanceláriou Relevans, s.r.o., so sídlom Dvořákovo nábřeží 8A, 811 02 Bratislava, IČO: 47232471, o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok a primerané finančné zadostučinenie vo výške 500 EUR, takto

rozhodol:

I. U r č u j e, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o spotrebiteľskom úvere lepšia splátka č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 21.12.2016 v časti 6. Záverečné ustanovenia, bod 6.3., v znení:

„ Právne vzťahy neupravené ZoÚ sa riadia OP, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť ZoÚ a právnym poriadkom Slovenskej republiky. Dlžník/Spoludlžník sa pre uzatvorením ZoÚ oboznámil s podmienkami Úveru uvedenými vo Formulári pre štandardné informácie o spotrebiteľskom úvere a OP, ktorý dostal pred podpisom ZoÚ a svojim podpisom potvrdzuje, že bol s príslušnými dokumentmi oboznámený a súhlasí s nimi.“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

II. U r č u j e, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o spotrebiteľskom úvere lepšia splátka č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 21.12.2016 v časti 6. Záverečné ustanovenia, bod 6.4., v znení:

6.4 Dlžník/Spoludlžník súhlasí, aby sa ich platby započítavali v nasledujúcom poradí: a) náklady spojené s poistením (ak bolo uzavreté), b) poplatky podľa ZoÚ, c) úrok z omeškania, d) zmluvný úrok z Úveru, e) splátka istiny Úveru, pričom platí, že v prípade viacerých pohľadávok Banky voči Dlžníkovi/ Spoludlžníkovi sa platby Dlžníka/Spoludlžníka započítavajú najskôr na pohľadávky skôr splatné.“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

III. Žalovaný j e p o v i n ý zaplatiť žalobcovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 100 EUR v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

IV. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

V. P r i z n á v a žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca žalobou doručenou súdu dňa 18.11.2019 sa domáhal určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok v časti 6. bode 6.3. a 6.4. zmluvy. Súčasne žiadal zaviazat' žalovaného na zaplatenie primeraného finančného zadostučinania vo výške 500 EUR.

2. Žalobu odôvodnil tým, že so žalovaným dňa 21.12.2016 uzatvoril zmluvu o spotrebiteľskom úvere lepšia splátka č. XXXXXXXXXXXX, v predmete poskytnutia úveru vo výške 5.000 EUR s uvedením mesačnej splátky 83,86 EUR a počtom splátok 96.

3. Pokiaľ ide o neprijateľnosť zmluvnej podmienky v zmluve o úvere v bode 6.3., túto považuje za neprijateľnú a spôsobujúcu hrubú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa, a to podľa generálnej klauzuly z dôvodu, že tento výslovný výpočet právnych predpisov, ktorými sa majú riadiť právne vzťahy dodávateľa a spotrebiteľa je neprimerane zužujúci a neúplný. Vo výpočte absentuje najmä výslovné uvedenie Občianskeho zákonníka, ako aj zákona o ochrane spotrebiteľa. Neprijateľnosť uvedenej podmienky konštatovala vo svojom stanovisku zo dňa 24.01.2017 Komisia na posudzovanie podmienok spotrebiteľských úvah pri Ministerstve spravodlivosti SR.

4. Zmluvná podmienka uvedená v bode 6.4., poskytuje žalovanému ako dodávateľovi možnosť započítať jeho platby na iný účel, akým je splatenie istiny tohto úveru, a to bez ohľadu na jeho vôľu. Toto ustanovenie zmluvy zakladá nevyvážený vzťah medzi ním a žalovaným, pokiaľ ide o započítanie jeho platieb na predmetný úver, keďže umožňuje žalovanému postupovať v tomto smere nepredvídateľne a započítanie jeho platieb sa tak stáva netransparentné. Na podporu svojej argumentácie poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove pod sp. zn. 9Co/23/2019, Okresného súdu Prešov 9Csp/80/2018 a 14Csp/80/2018.

5. Prípustnosť žaloby na zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia vyvodzuje z ustanovenia § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. v spojení s ust. § 298 ods. 2 CSP, z ktorého vyplýva možnosť priznania primeraného finančného zadosťučinenia spotrebiteľovi aj v konaní, v ktorom sa spotrebiteľ domáha určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky a v tejto časti konania je úspešný. Primerané finančné zadosťučinenie požaduje vo výške 500 EUR, keďže tento nárok zohľadňuje skutočnosť, že žalovaný v zmluve použil neprijateľné zmluvné podmienky a za každú požaduje 250 EUR.

6. Žalovaný žiadal žalobu ako nedôvodnú zamietnuť.

7. Vo vzťahu k neprijateľnosti zmluvnej podmienky 6.3. uviedol, že v tomto smere poukazuje na rozhodnutie orgánov aplikácie práva, ktoré zaujali k posúdeniu obdobných zmluvných dojednaní diametrálne odlišný postoj. Podľa názoru odvolacieho orgánu nie je právny dôvod na sankcionovanie účastníka konania pre zmluvnú podmienku v článku VI. Záverečné ustanovenie bod 3. všeobecných obchodných podmienok predložených pri výkone kontroly dňa 02.02.2015, ako aj tých, ktoré boli doručené orgánu dozoru dňa 04.02.2015, podľa ktorej súčasťou informácii, ktoré poskytol predávajúci kupujúcemu pre zrealizovanie objednávky sú aj informácie týkajúce sa týchto obchodných podmienok, pričom vyplnením a odoslaním objednávky kupujúci vyjadruje svoj bezvýhradný súhlas s týmito všeobecnými obchodnými podmienkami. Podľa názoru odvolacieho orgánu, uvedená zmluvná podmienka nespôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, nakoľko neprenáša dôkazné bremeno v otázke možnosti oboznámenia sa so všeobecnými obchodnými podmienkami a nie je preto neprijateľná podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

8. K namietanej neprijateľnosti zmluvného dojednania 6.4. uviedol, že spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa; to však neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne, alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

9. Žalovaný v tomto smere poukázal na to, že hoci uvedenú zmluvnú podmienku v minulosti všeobecné súdy vyhodnotili ako neprijateľnú, v tomto konkrétnom prípade podľa samotného textu zmluvy o úvere je úplne zrejmé, že žalobca dal individuálny súhlas s týmto zmluvným dojednaním. Mal totiž možnosť predmetné zmluvné dojednanie buď prijať, alebo odmietnuť, pričom sám iniciatívne vyhlásil, že s týmto dojednaním súhlasí.

10. K primeranému finančnému zadosťučineniu uviedol, že v tomto štádiu je predčasné. Na to, aby sa mohol spotrebiteľ domáhať priznania primeraného finančného zadosťučinenia je potrebné, aby disponoval právoplatným rozhodnutím konštatujúcim porušenie jeho práv. Taktiež je potrebné uviesť, že žalobca samotný nárok, ako ani výšku požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia v zásade

žiadnym relevantným spôsobom neodôvodňuje. V podanej žalobe uvádza akurát to, že žalovaný mal používať neprijateľné zmluvné podmienky.

11. Nárok na primerané finančné zadosťučinenie podlieha voľnej úvahe súdu, čo však neznamená ľubovôľu súdu. Pre svoju úvahu súd musí mať k dispozícii dostatok tvrdených a preukázaných skutočností, z ktorých pri svojich úvahách musí vychádzať. Je nutné prihliadnuť k tomu, akým spôsobom výšku zadosťučinenia žalobca zdôvodňuje, aké dôkazy v tomto smere označuje, avšak rozhodnou je úvaha súdu, ktorá smeruje k zisteniu primeranosti primeraného finančného zadosťučinenia v peniazoch. Súd musí o výške primeraného finančného zadosťučinenia uvažovať v intenciách konkrétneho sporu a vychádzať z konkrétnych zistených skutkových okolností. Prihliadne na závažnosť a intenzitu protiprávneho konania, vplyv tohto konania, intenzitu trvania a rozsah nepriaznivých následkov.

12. Súd na základe skutkových tvrdení žalobcu, popretí skutkových tvrdení žalovaného, oboznámením zmluvy o úvere, ako aj ďalšieho spisového materiálu zistil tento skutkový stav:

13. Žalobca uzatvoril so žalovaným dňa 21.12.2016 zmluvu o úvere v predmete poskytnutia úveru vo výške 5.000 EUR s uvedením počtu mesačných splátok 96, termínu konečnej splatnosti úveru 25.12.2024, výšky mesačnej splátky 83,89 EUR, fixnej ročnej úrokovej sadzby 12,90 %, RPMN 13,70 %, priemernej hodnoty RPMN 10 %, odplaty za poskytnutie úveru 12,90 %, najvyššej prípustnej hodnoty odplaty 20 %, celkovej čiastky 8.052,32 EUR, ako aj doby trvania zmluvy. Súčasťou zmluvy bol aj splátkový kalendár s uvedením termínu jednotlivých splátok, ich výšky, vrátane rozlíšenia na splátku istiny, úroku, ako aj poplatku za poistenie.

14. Podľa bodu 6.3. zmluvy, právne vzťahy neupravené zmluvou o úvere sa riadia obchodnými podmienkami, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť zmluvy o úvere a právnym poriadkom Slovenskej republiky. Dlužník/spoludlužník sa pred uzatvorením zmluvy o úvere oboznámi s podmienkami úveru uvedenými vo formulári pre štandardné informácie o spotrebiteľskom úvere a obchodnými podmienkami, ktoré dostal pred podpisom zmluvy o úvere a svojim podpisom potvrdzuje, že bol s príslušnými dokumentmi oboznámený a súhlasí s nimi.

15. Podľa bodu 6.4. zmluvy, dlžník/spoludlužník súhlasí, aby sa ich platby započítali v nasledujúcom poradí: a) náklady spojené s poistením, b) poplatky podľa zmluvy o úvere, c) úrok z omeškania, d) zmluvný úrok z úveru, e) splátka istiny úveru, pričom platí, že v prípade viacerých pohľadávok banky voči dlžníkovi/spoludlužníkovi sa platby dlžníka/spoludlužníka započítajú najskôr na pohľadávky skôr splatné. S uvedeným zmluvným dojednaním mohol žalobca vysloviť súhlas alebo nesúhlas, pričom žalobca s týmto zmluvným dojednaním súhlasil.

16. Žalobca vo svojej výpovedi uviedol, že všetky údaje v zmluve o spotrebiteľskom úvere vypisoval zamestnanec banky, pričom on si predmetnú zmluvu neprečítal z dôvodu, že nevie čítať, ani písať a vie sa iba podpisovať.

17. Podľa § 298 ods. 1 CSP, súd môže v rozsudku, ktorý sa týka spotrebiteľského sporu, aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

18. Podľa § 298 ods. 2 CSP, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej zmluvnej podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takej zmluvnej podmienky alebo mu na základe takej zmluvnej podmienky uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

19. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré

- a) má spotrebiteľ plniť a s ktorými sa nemal možnosť oboznámiť pred uzavretím zmluvy,
- b) dovoľujú dodávateľovi previesť práva a povinnosti zo zmluvy na iného dodávateľa bez súhlasu spotrebiteľa, ak by prevodom došlo k zhoršeniu vymožitelnosti alebo zabezpečenia pohľadávky spotrebiteľa,
- c) vylučujú alebo obmedzujú zodpovednosť dodávateľa za konanie alebo opomenutie, ktorým sa spotrebiteľovi spôsobila smrť alebo ujma na zdraví,
- d) vylučujú alebo obmedzujú práva spotrebiteľa pri uplatnení zodpovednosti za vady alebo zodpovednosti za škodu,
- e) umožňujú dodávateľovi, aby spotrebiteľovi nevydal ním poskytnuté plnenie aj v prípade, ak spotrebiteľ neuzavrie s dodávateľom zmluvu alebo od nej odstúpi,
- f) umožňujú dodávateľovi odstúpiť od zmluvy bez zmluvného alebo zákonného dôvodu a spotrebiteľovi to neumožňujú,
- g) oprávňujú dodávateľa, aby bez dôvodov hodných osobitného zreteľa vypovedal zmluvu uzavretú na dobu neurčitú bez primeranej výpovednej lehoty,
- h) prikazujú spotrebiteľovi, aby splnil všetky záväzky aj vtedy, ak dodávateľ nespĺnil záväzky, ktoré vznikli,
- i) umožňujú dodávateľovi jednostranne zmeniť zmluvné podmienky bez dôvodu dohodnutého v zmluve,
- j) určujú, že cena tovaru alebo služieb bude určená v čase ich splnenia, alebo dodávateľa oprávňujú na zvýšenie ceny tovaru alebo služieb bez toho, aby spotrebiteľ mal právo odstúpiť od zmluvy, ak cena dohodnutá v čase uzavretia zmluvy je podstatne prekročená v čase splnenia,
- k) požadujú od spotrebiteľa, ktorý nespĺnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nespĺnením jeho záväzku,
- l) obmedzujú prístup k dôkazom alebo ukladajú spotrebiteľovi povinnosť niesť dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, mala niesť iná zmluvná strana,
- m) v prípade čiastočného alebo úplného nespĺnenia záväzku zo strany dodávateľa neprimerane obmedzujú alebo vylučujú možnosť spotrebiteľa domáhať sa svojich práv voči dodávateľovi vrátane práva spotrebiteľa započítať pohľadávku voči dodávateľovi,
- n) spôsobujú, že platnosť zmluvy uzatvorenej na dobu určitú sa po uplynutí obdobia, na ktorú bola zmluva uzavretá, predĺži, pričom spotrebiteľovi priznávajú neprimerane krátke obdobie na prejavenie súhlasu s predĺžením platnosti zmluvy,
- o) oprávňujú dodávateľa rozhodnúť o tom, že jeho plnenie je v súlade so zmluvou, alebo ktoré priznávajú právo zmluvu vykladať iba dodávateľovi,
- p) obmedzujú zodpovednosť dodávateľa, ak bola zmluva uzavretá sprostredkovateľom, alebo vyžadujú uzavretie zmluvy prostredníctvom sprostredkovateľa v osobitnej forme,
- r) umožňujú, aby bol spor medzi stranami riešený v rozhodcovskom konaní bez splnenia podmienok ustanovených osobitným zákonom,
- s) požadujú, aby spotrebiteľ poskytol zabezpečenie splnenia svojho záväzku v hodnote neprimerane vyššej, ako je výška jeho záväzku vyplývajúca zo spotrebiteľskej zmluvy v čase uzavretia dohody o zabezpečení splnenia záväzku spotrebiteľa,
- t) požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa,
- u) požadujú od spotrebiteľa, aby bol neprimerane dlho viazaný zmluvou aj keď pri uzavieraní zmluvy bolo zrejmé, že predmet zmluvy možno dosiahnuť v podstatne kratšom čase,
- v) požadujú od spotrebiteľa uhradenie plnení, o ktorých spotrebiteľ nebol pred uzavretím zmluvy preukázateľne informovaný, ktorých úhrada nebola upravená v zmluve alebo za ktoré spotrebiteľ nedostáva dohodnuté protiplnenie,
- w) požadujú, aby spotrebiteľ poskytoval alebo poukazoval tretej osobe alebo v prospech tretej osoby akékoľvek plnenie plynúce zo spotrebiteľskej zmluvy alebo súvisiace so spotrebiteľskou zmluvou, ktoré

v prevažnej miere nesleduje jeho záujmy, alebo aby plnil v súvislosti s týmto plnením akékoľvek záväzky tretej osobe.

20. Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon alebo osobitné predpisy na ochranu spotrebiteľa priznávajú, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

21. Podľa § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pri čiastočnom plnení peňažného dlhu sa plnenie dlžníka započítava najprv na istinu a potom na úroky, ak dlžník neurčí inak.

22. Podľa názoru súdu I. inštancie žaloby upravené v ust. § 137 písm. c) a d) CSP nevylučujú žalobný návrh o neprijateľnosti zmluvnej podmienky v individuálnom spotrebiteľskom vzťahu v zmysle ust. § 298 CSP. Zo samotného znenia ust. § 137 CSP je možné vyvodiť nepochybný záver, že obsahuje iba demonštratívny výpočet žalôb.

23. Aj zo znenia ust. § 298 CSP vyplýva, že súd môže v rozsudku v spotrebiteľskom spore aj bez návrhu určiť, že zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Uvedené zákonné ustanovenie teda umožňuje, aby sa spotrebiteľ aj individuálnom spotrebiteľskom spore domáhal určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky bez súčasne uplatneného nároku na plnenie z neprijateľného zmluvného dojednanja.

24. Okrem iného zo samotného zák. ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva právny záujem žalobcu ako spotrebiteľa na určení neplatnosti neprijateľnej zmluvnej podmienky ktorá spôsobuje nerovnováhu v postavení účastníkov tohto konania a predmetnej spotrebiteľskej zmluvy.

25. Platí, že členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok (čl. 6 bod 1 Smernice rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).

26. Spotrebiteľ má právo, aby jeho právne postavenie nebolo spochybňované existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky a v tomto slova zmysle nie je rozhodné, či dochádza aj k uplatneniu práv na plnenie vyplývajúcich z takejto neprijateľnej podmienky, ako ani to, kedy sa spotrebiteľ domáha určenej zmluvnej podmienky za neprijateľnú.

27. Súdny dvor EÚ v rozhodnutí sp. zn. C - 473/00 potvrdil, že uplynutie času v žiadnom prípade nemôže byť skutočnosťou, ktorá by mala znížiť alebo znemožniť ochranu práv spotrebiteľa pred nekalými obchodnými podmienkami podľa čl. 3 ods. 1 Smernice rady 93/13/EHS.

28. Aj z rozhodnutia NS SR pod sp. zn. 6Ndc/20/2016 z 23.1.2017 vyplýva, že právo súdu vysloviť v konkrétnom prípade neprijateľnosť zmluvnej podmienky ostalo aj po nadobudnutí účinnosti CSP zachované, ale na rozdiel od rozhodnutia vydaného v konaní podľa § 301 a nasl. CSP len s účinkami inter partes. Pokiaľ ide o predmetnú zmluvnú podmienku, obdobná zmluvná podmienka už bola vyhlásená za neprijateľnú vo vzťahu k dodávateľovi rozsudkom OS Prešov zo dňa 21.2.2018 pod sp. zn. 24C/182/2015 v spojení s rozsudkom KS v Prešove zo dňa 4.10.2018 pod sp. zn. 19Co/88/2018 s dátumom právoplatnosti 2.11.2018.

29. Žalobca v postavení spotrebiteľa má zákonné právo na ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách aj v zmysle ust. § 3 ods. 3 zák. č. 250/2007 Z.z., z čoho taktiež naliehavý právny záujem na požadovanom určení vyplýva. Uvedené je aj v súlade s judikatúrou Európskeho súdneho dvora na ochranu spotrebiteľa ako slabšej zmluvných strany.

30. Na základe vyššie uvedenej skutočnosti, potom možno ustáliť, že žaloba o určenie neplatnosti zmluvnej podmienky nie je vylúčená ani v individuálnom spotrebiteľskom spore.

31. Pokiaľ ide o zmluvnú podmienku uvedenú v bode 6.3. zmluvy, obdobná zmluvná podmienka už bola vyhlásená za neprijateľnú vo vzťahu k dodávateľovi a to Slovenskej sporiteľni a.s. rozsudkom

Okresného súdu Kežmarok pod sp. zn. 9C/2/2014 zo dňa 16.09.2015 v spojení s rozsudkom KS v Prešove zo dňa 27.04.2017 pod sp. zn. 2Co/41/2016, ako aj rozsudkom Okresného súdu Prešov pod sp. zn. 29Csp/82/2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove 7Co/81/2019.

32. Bolo konštatované, že ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle § 53 ods. 4 písm. I/ Občianskeho zákonníka, ktorá má za následok, že na spotrebiteľa je de facto prenášané dôkazné bremeno v otázke riadneho oboznámenia sa so zmluvnými podmienkami a okolnosťami uzavretia úverovej zmluvy. Práve skryté prenesenie dôkazného bremena má pre spotrebiteľa neprijateľný účinok vo vzťahu k potencionálnemu uplatneniu jeho práva na súde a u iných štátnych orgánov, keďže spotrebiteľ už len v dôsledku predmetnej zmluvnej podmienky môže byť odrazený od prípadného podania podnetov alebo návrhov štátnym orgánom. Uvedenými zmluvnými podmienkami sa na spotrebiteľa taktiež neprijateľne prenáša dôkazné bremeno v otázke oboznámenia sa s esenciálnymi informáciami podstatnými pre posúdenie vhodnosti a únosnosti úveru podľa zmluvy v kontexte jeho majetkových pomerov a finančných možností. Je neprijateľné, aby bolo na spotrebiteľa štandardnou zmluvou podmienkou prenášané dôkazné bremeno oboznámenia sa so zmluvnými podmienkami a splnenia si povinností veriteľa zo zákona. Priemerný spotrebiteľ nemusí byť znalý povinností, ktoré veriteľovi zákon ukladá. Na základe uvedeného, preto súd vyhovel žalobe o určenie neprijateľnosti a uvedenej zmluvnej podmienky.

33. Pokiaľ ide o zmluvnú podmienku uvedenú v bode 6.4. zmluvy, má súd prvej inštancie za to, že táto nebola so spotrebiteľom osobitne vyjednaná, je hrubo nevyvážená, pretože nerešpektuje nepochybný a oprávnený ekonomický záujem spotrebiteľa na tom, aby najskôr splatil istinu úveru, ktorá je základom pre úročenie pohľadávky, ale pripúšťa v tak závažnej otázke, akou je rozhodnutie o účele platby spotrebiteľa ľubovôľu dodávateľa, teda jeho svojvoľné rozhodnutie o výške nielen príslušenstva, ale v konečnom dôsledku aj o výške samotnej istiny pohľadávky. Vzťah sa tak v tejto otázke stáva pre spotrebiteľa netransparentným a konanie dodávateľa nepredvídateľným. V prípade nezaplatenia splátok úveru môže veriteľ od zmluvy odstúpiť, prípadne úver predčasne zosplatiť, a tak udržiavať základ pre narastanie úrokov z omeškania zo stále nezaplatenej istiny splátky.

34. NS SR viacerými rozhodnutiami okrem iného rozsudkom zo dňa 28.5.2014 pod sp. zn. 8MCdo/13/2014 konštatoval, že ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou. Z uvedeného dôvodu banka pri započítaní čiastkových úhrad žalobkyne titulom splátok úveru mala postupovať podľa § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka, čo nesporne vyplýva z ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Záverom teda možno konštatovať, že uvedená zmluvná podmienka nielenže zakladá hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, pretože nerešpektuje jeho vôľu a oprávnené záujmy a umožňuje dodávateľovi bezvýhradne presadiť jeho ekonomické záujmy, ale aj odporuje ust. § 52 ods. 2 v spojení s ust. § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka, a preto je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

35. Rovnaká zmluvná podmienka už bola právoplatne určená za neprijateľnú rozsudkom Okresného súdu v Prešove 29Csp/25/2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Prešov 6Co/71/2019 a 29Csp/6/2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Prešov 7Co/61/2019, 29Csp/198/2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Prešov 9CoSp/40/2020.

36. V danom prípade žalovaný ako dodávateľ súdu nepreukázal splnenie podmienky v zmysle ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, teda že uvedená neprijateľná podmienka bola so žalobcom individuálne dojednaná z dôvodu, že mal možnosť uvedenú podmienku odmietnuť. Vykonaným dokazovaním bolo nesporne preukázané, že žalobca je negramotný, teda nevie čítať a písať, pričom žalovaný ako dodávateľ nevysvetlil, akým spôsobom oboznámil žalobcu nie len s obsahom obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ale aj s uvedeným zmluvným dojednaním, s ktorým mal žalobca vysloviť súhlas, pričom tento do samotnej zmluvy vpisoval zamestnanec žalovaného. Na základe vyššie uvedených skutočností potom možno prijať jednoznačný záver, že žalovaný ako dodávateľ nepreukázal individuálne dojednanie vyššie uvedenej neprijateľnej zmluvnej podmienky.

37. Podľa § 3 ods. 5. zák. č. 250/2007 Z.z., proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho

práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

38. Žalobca predmetnou žalobou v zmysle ust. § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. sa domáha zaplataenia primeraného finančného zadosťučinenia za porušenie jeho spotrebiteľských práv existenciou neprijateľných zmluvných podmienok v úverovom vzťahu so žalovaným v zmysle ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka.

39. Citované ustanovenie zákona o ochrane spotrebiteľa upravuje právo spotrebiteľa žiadať primerané finančné zadosťučinenie v prípade, ak si na súde úspešne uplatní porušenie svojho práva, a to od toho, kto za toto porušenie práva zodpovedá. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Hypotéza tejto právnej normy vyžaduje splnenie predpokladov, ktorými sú úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovených zák. č. 250/2007 Z. z. alebo osobitnými predpismi a spôsobilosť takéhoto porušenia práv alebo povinnosti privodiť spotrebiteľovi ujmu. Samotná povaha primeraného finančného zadosťučinenia neumožňuje jeho priame vyčíslenie, preto súdu nemusia byť predložené dôkazy o existencii ujmy, ale stačí, ak takáto ujma tu je. Je pritom bez právneho významu, či ujma spotrebiteľovi reálne vznikla, pretože postačuje iba možnosť vzniku takejto ujmy.

40. Inštitút primeraného zadosťučinenia môže na účely ochrany spotrebiteľa naplniť požiadavku účinného odradzujúceho prostriedku ochrany. Tak právna teória, ako aj aplikačná prax spájajú inštitút náhrady škody výlučne so znížením majetku a ušlým ziskom. Náhrada škody ako inštitút súkromného práva v podmienkach SR a konštantnej judikatúry sleduje výlučne reparačnú funkciu. Pre porovnanie sankčná funkcia náhrady škody je taká, ktorej cieľom nie je kompenzovať žalobcu, ale skôr potrestať žalovaného za protiprávne konanie, ktorého sa dopustil vo vzťahu k žalobcovi a ktorým žalobcovi spôsobil škodu a odradiť žalovaného alebo akúkoľvek tretiu osobu od opakovania takéhoto konania v budúcnosti. Sankčná náhrada škody teda trestá a súčasne pôsobí preventívne.

41. Ak práve inštitút relatívnej náhrady nemajetkovej ujmy môže byť prostriedkom ochrany na doplnenie o preventívne účinky pred diskrimináciou, potom v zmysle judikatúry ESD a antidiskriminačných smerníc musia byť sankcie za diskriminačné správanie účinné, primerané a odradzujúce.

42. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že žalobca ako spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami v spotrebiteľskej zmluve a tiež má právo domáhať sa, aby sa dodávateľ zdržal protiprávneho konania, odstránil protiprávny stav a za podmienky, že si na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti stanovenej zák. č. 250/2007 Z. z., alebo osobitnými právnymi predpismi má právo aj na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom zodpovedá.

43. Vykonaným dokazovaním bolo nesporne preukázané, že žalobca si v predmetnom konaní voči žalovanému uplatnil porušenie svojich spotrebiteľských práv zo strany žalovaného ako dodávateľa preukázaním, že tento realizoval výkon svojho práva na základe neprijateľných zmluvných podmienok, čím nesporne došlo k naplneniu hypotézy na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v zmysle ustanovenia § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. Nárok na primerané finančné zadosťučinenie nie je závislý od okamihu uzatvorenia spotrebiteľskej zmluvy, pri posudzovaní predmetného nároku je potrebné podrobiť prieskum a vyhodnotiť, či v danom zmluvnom vzťahu existovala už len hrozba vzniku ujmy. Pre priznanie daného nároku nie je relevantné, či ku vzniku ujmy aj reálne došlo alebo nie. Na to, aby všeobecný súd priznal spotrebiteľovi nárok na primerané finančné zadosťučinenie úplne postačuje len samotná existencia hrozby vzniku ujmy počas účinnosti zákona č. 250/2007 Z.z.

44. Keďže žalovaný preukázateľne porušil práva žalobcu ako spotrebiteľa, súd považoval samotný nárok žalobcu na primerané finančné zadosťučinenie za dôvodný, avšak iba čiastočne.

45. Pri stanovení výšky primeraného finančného zadosťučinenia treba vychádzať zo závažnosti porušenia práv, povinností, z okolnosti na strane žalobcu ako aj žalovaného, okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práv a povinností. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobcu, resp. na kompenzáciu jej majetkovej škody, ale v danom prípade musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany.

46. Kritériom kvantifikácie nároku by mali byť najmä okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo, ich dosah na sféru individuálnych preferencií spotrebiteľa, ako aj závažnosť porušenia práv spotrebiteľa. Konkrétne výška priznaného finančného zadosťučinenia musí zohľadňovať skutkové okolnosti danej veci a spĺňať požiadavku primeranosti.

47. Za daného stavu s ohľadom na porušenie práv žalobcu zo strany žalovaného, ktorých ochrana sa úspešne domohol na súde, je nárok žalobcu na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia dôvodným. Žalobca bol nútený podniknúť kroky na ochranu svojich spotrebiteľských práv, pričom samotné súdne konanie je stresujúcim faktorom odôvodňujúcim priznanie finančného zadosťučinenia. Žalobca však svoj nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnil len svojou úspešnosťou v konaní o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok a tým, že si uplatňuje satisfakciu za porušenie jeho práva, ako spotrebiteľa, ktoré bol nútený brániť. Neuviedol, či konanie žalovaného viedlo k vzniku aj iných negatívnych dôsledkov v jeho súkromnom a spoločenskom živote. Takýmito negatívnymi dôsledkami, resp. nepriaznivými okolnosťami prípadu, ktoré by mohli vzniknúť v súvislosti s nekalým konaním žalovaného, je napr. vznik nepriaznivej majetkovej a sociálnej situácie v konkrétnom čase, odkázanosť na iných, alebo psychická záťaž (rozsudok Krajského súdu v Prešove pod sp. zn. 17CoCsp/25/ a 32/2020).

48. Potom s poukazom na všetky okolnosti prípadu považoval súd za primeranú výšku finančného zadosťučinenia sumu 100 EUR. Vychádzal zo skutočnosti, že v porovnaní s inými prípadmi u žalobcu nedošlo k priamym vyhrážkam a zastrašovaniu zo strany dodávateľa, ktoré by mali vplyv na jeho psychiku, či rodinný život. Na základe uvedených skutočností potom priznaná suma primeraného finančného zadosťučinenia zodpovedá svojmu účelu a poskytuje žalobcovi ako spotrebiteľovi satisfakciu a odradí dodávateľa od porušenia práv spotrebiteľa.

49. Na záver súd pripomína, že inštitút primeraného finančného zadosťučinenia je nárokom, ktorým sa reparuje ujma nemateriálnej povahy a nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobcu, resp. kompenzáciu jeho majetkovej škody, ale musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany (rozhodnutie Krajského súdu v Prešove pod sp. zn. 2Co/137/2016, 9Co/50/2018 a 17Co/17/2018).

50. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

51. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

52. Podľa čl. 3 ods. 2 CSP, výklad tohto zákona nesmie protirečiť tomu, čo je v jeho slovách a vetách jasné a nepochybné. Nikto sa však nesmie dovolávať slov a viet tohto zákona proti ich účelu a zmyslu podľa odseku 1.

53. CSP nemá obdobné ust. § 142 ods. 3 CSP., ktoré sa uplatňovalo ako lex specialis vo vzťahu k ust. § 142 ods. 2 CSP. Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy nová právna úprava už neobsahuje tri špeciálne skutkové podstaty, ale len dve. Na prvom mieste je zásada úspechu a v prípadoch, keď mala strana sporu vo veci úspech len čiastočný, platí pravidlo obsiahnuté v § 255 ods. 2 CSP. Nepatrný neúspech CSP aktuálne nepozná a zohľadňuje teda každý neúspech, a to vrátane neúspechu v časti príslušenstva pohľadávky. Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti (str. 906 Komentára k CSP, nakladateľství C. H. BECK).

54. Aj z dôvodovej správy k ust. § 255 CSP vyplýva, že v tomto ustanovení sa premieta zásada úspechu v spore, ako esenciálne kritérium priznania náhrady trov konania. V sporovom konaní je kritérium procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov konania, čomu zodpovedá i systematické začlenenie tohto ustanovenia. Podľa tohto kritéria môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v požadovanej výške. Ide o prípady, kedy výška nároku závisí od úvahy súdu alebo znaleckého posudku. Ako príklad uvádza dôvodová správa náhradu nemajetkovej ujmy v sporoch o ochranu osobnosti. Vhodným riešením potom bude, že žalobca má právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy. Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu úspech vo veci, keďže ten sa skúma čo do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku.

55. Keďže žalobca bol úspešný o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, ako aj o zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia, čo do právneho základu, má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

56. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté podľa § 262 CSP, po právoplatnosti rozhodnutia súdu vo veci samej s tým, že v časti nároku na náhradu trov konania za priznané primerané finančné zadosťučinenie sa bude vychádzať z výšky zodpovedajúcej prisúdenej sume primeraného finančného zadosťučinenia.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Prešov

Podľa § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že neboli splnené procesné podmienky, súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP, odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa exekučného poriadku. Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa exekučného poriadku.